

Izhaja vsak torek in petek v tednu ob 11. urij predpoldne za mesto ter ob 3. urij popoldne za deželo.

Stane po pošti prejeman ali v Gorici na dom pošiljan celoletno 8 K., polletno 4 K. in četrstetno 2 K.

Prodaja se v Gorici v tobakarnah Schwarz v Šolskih ulicah in Jelgersitz v Nunskih ulicah po 8 vin.

GORICA

(Zjutranje izdanje.)

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Marušič.

Tiska „Narodna tiskarna“ (odgov. J. Marušič).

Politični quodlibet.

V teh časih politiku ves svet in smoter politikanja, okoli katerega se isto često suče, so vojne.

Okoli vojne v južni Afriki se vrta danes skoro vsa svetovna politika v več ali manj razločenih potezah, vsa svetovna politika je zdaj podobna nekako ogromni pajevini, v katerej tiči zlati pajek z dijamantnimi nogami: Transvaal.

Na tega zlatobisernega političnega pajka tam v južni Afriki upira vsa diplomacijo danes svoje oči, vse se vprašuje, kako se bode zasukalo s to vojno, in naj se zasuka kakor hoče, kaj sledi tej vojni? Stotisoč političnih mrež drži v Transvaal, mrež, ki so razpete po drugih delih sveta, — potegni samo za eno, stresti se utegne ves sestav, vezan skupaj po skrivnostnih gospodarsko-političnih vezeh.

Anglija bije v južni Afriki grd boj kramarske sebičnosti proti nizozemskim Burom, narodu mirnih in delavnih kmetov, ki so pravni gospodarji tamošnjih pokrajin že več stoletij, — kajti s pridnostjo in velikimi žrtvami v bojih zoper rodove divjih črncev so si priborili pedenj zemlje, ki je postala njihova domovina. In ta pridni in civilizovani afriški narod hočejo zatreći in podjarmiti na njega lastnih tleh kramarski Angleži. „Radi civilizacije“, pravijo Angleži, vojujejo krvavo igro, radi civilizacije in civilizaciji, s katero hočejo „olepšati“ južno Afriko, žrtvujejo na tisoče dragih življenj — — grda fraza: za zlatom gre in za dijamante, vredne jim več nego milijoni človeških življenj!

Po pravici so ogorčeni nad Anglijo vsi človeko-ljubivi krogi širne družbe človeške, — in kdo ne bode ogorčen nad človekom, ki žrtvuje hladnokrvno eksistenco bližnjega, da koristi sebi!? V prvi vrsti je mogočna Rusija z svojim milojubnim carjem, ki se upira v dnu sreca angleški pohotnosti, — toda ne samo človekovej ljubje, tudi drugačni ogromni uzroki so, ki velevajo Rusiji in ž njo tudi drugim kontinentalnim državam, da so pozorni na Anglijo, ki izzivlje ves kontinent. Tu je v prvi vrsti neizračunljivo bogastvo, ki leži v zemljah Transvaala, — ako se Anglija poslasti tega bogastva, potem vlada ž njim ves svet. A da bi si deroči Albijon smel igrati z vsem svetom, to je tako, kakor bi se tinger smel igrati s čredo ovac. V teh mislih

tiči glavni odpor Rusije proti angleškim načrtom.

In Anglija ve, kaj kani Rusija, radi tega preži sé svoje strani na priliko, ko bi se z uspehom mogla sprjeti z Rusijo in jo storiti nenevarno svojim namenom.

Že nekako v pregovoru v diplomatskih krogih je neizogibna možnost vojne med Rusijo in Anglijo t. j. med kontinentalnim ruskim svetovnim cesarstvom in pomorsko državo angleško v trenotku, ko postaneti obe svetovni državi neposredni si sosedi.

To diplomatsko prorokovanje je že tako prešlo v meso in kri politikom, kakor prorokovanje, da postane Rusija nositeljica krščanske ideje na Jutrovem, da zasede Carigrad, stopi potem v Malo Azijo, omči svete dežele turškega jarma in podeli največjemu kontinentu, — širni Aziji belega carja — spasitelja.

Mogočna Rusija ne misli morda baš tako daleč, dasi bi smela in se bode za vprvo zadovoljila s tem, da prevzame zaščito nad Kalifatom Osmanov, nad šahom Perzije, Bogdhanom Kitaja, vzhodno in zapadno Indijo, Afganistanom in Beludžistanom, kakor je že pokazala s Kivo in Buharo v osrednji Aziji.

Ako Rusija začne izvajati te svoje načrte, in dogodki kažejo, da to hoče, navdilo jo je k temu le postopanje drugih, a pred vsem Anglike in Nemčije, za katerima noče zaostajati, ker se noče izpostavljati izreka iznenadenjem, držeč se često Petra Velikega: Rusija rasti, dane zrastejo drugi čez tebe!

Uspehe zagotavlja Rusiji njeni modri in previdni državniki, ki znajo pridobiti Rusiji zoper Anglijo v potrebnem trenotku zaveznikov na evropskem kontinentu. Dokaz temu zveza Rusije s tretjo francosko republiko, katera ima tudi se svoje strani še obračun s pomorsko germanasco državo, — po drugi strani vzajemnost z Nemčijo in po tretji posebna pogodba z vladom na Dunaju.

V prejšnjih dobah bi bila ta zaveznost naravnost nemogoča, toda najnovejši dogodki so poučili Rusijo, da treba tudi — orjaku po vetro plasč obračati. Izzivajoča surova in laži-liberalna Anglija z njenim mogočnim pomorskim imperijalizmom, z njenim ljudožrskim jingoizmom in daleč segajočimi polipovimi prsti je opozorila civilizowane evropske narode in jim odprla oči, da so spoznali, kam bi prijadrali z svojo bo-

starišev, ženi se po svoji volji; le, da se prej še posvetuje se svojim skrbnikom (jerobom).

8. Se-li najdejo stariši, ki silijo otroka, da bi se oženil s kom, kogega ne mara? Kako sodi ljudstvo o takih? (Ali jih graja itd.?)

8. Nekateri morda celo silijo svojega otroka v zakon, ali v zakon sploh zaradi hišnih razmer, ali pa v zakon s kako dočeno osebo. Razumni ljudje v takem slučaju morda grajajo take stariše. Vendar, če dekle noče fanta, zato ker ni lep — pa je sicer priden in dober, in ima še lepo premoženje, govore: Ali je neumna, da ga noče! — Tedaj na premoženje imajo preveč obzira. Nekateri otroci ubogajo voljno tudi v tej reči. — Morda včasih pa otrok sam misli, da se ne sme ustavljati v tej zadevi, ki je za celo bodočnost, časno in večno srečo odločilna in takega velikega pomena. Nekateri, posebno dekleta — bi v časi rada kaj govorila, pa si ne upajo.

9. Kakšne vrste so zakonski zadržki?

9. Zadržki zakona so: a) če se stranki ne morete dogovoriti glede dote; b) če sileče starše odvrnejo od te misli ženin ali prijatelji ali znanci; c) če bi se izvedlo, da je resnično nastalo novo slabo govor-

dočnostjo, ako bi pustili preširnemu angleškemu kramarju, da stavi svoje štore, kamor mu ljubo. Dokler je angleški konstitucionalni liberalizem gradil ob ekvatorju človeške mesnice ni kral na debelo trupla ameriških Indijanov, afriških črncev, Indov, avstralskih in mongolskih človeških plemen — kral brez vseh ceremonij, kakor da so trupla goveje živali, ter druge gnat v sužnost, njihove dežele pa zasedal kakor brezpravno last, — tako dolgo je zamogla Evropa še molčati. Ali z angleškim trinoškim nastopom v civilizovanih afriških republikah Oranjem in Transvalu so se stvari temeljito zasukale:

angleška armada 189.000 mož, boreča se z velikimi izgubami proti 80.000 frankoholandskih Burov, potem na čez 150 milijonov funтов šterlingov narastli vojni trošek angleški v namen, da si pridobi zlate in dijamantne zaklade v teh pokrajinh — — ti drzni načrti Anglike so zbudili v Evropi strujo, katere Anglia ne bode zmogla. V ruskih listih se že tudi prav krepko kulitivira ideja rusko-francosko-nemške zveze proti Angliji. Narodi Evrope so po vsej pravici postali „proti-angleškega“ mišljenja in ako se še do danes ni pripetilo nekaj uso-depolnega na vodi in na suhem, pripisovati je to le mržnji proti prelivanju človeške krvi.

Nasproti temu pa pritisca od vseh strani mogočna Rusija za petami angleški posesti v Aziji in vleče seboj razne manjše kolonizirajoče narode. Ob varstvu samostnosti Kitajske odpira Rusija pot na trg „zlatega cesarstva“ (Kitaj) tako sebi kakor i Nemčiji, Franciji, Italiji, Japonski in Severni Ameriki, da dela ondi konkurenco zoprni Angliji. — Sibirsko, do Kitajske segajoča železnica, posest kvantunskega poluotoka međe Kitajem in Korejo — danes se imenuje ta polotok s pristanišči Port Artur in Dalianyan ruski „Dalmij“ — nadalje posest tesno vezajoče pogodbe z Japonsko, da se ne umešava nobena obeh držav v zadeve koreanskega cesarstva, to so garancije ki dajo Rusiji moč, da stori proti Angliji „diplomatski korak“, ki bi veljal več, nego vse grmenje angleških topov v južni Afriki. Ta „korak“ bi veljal v prvi vrsti Avgani namernih stanu, v drugi vrsti angleškemu „cesarstvu“, Indije in v tretji vrsti — Carigradu. A četrti, peti in morda tudi še šesti korak utegne slediti razmeram, ki se razvijejo iz dvoboja v južni Afriki. Buri imajo svoje simpatije ne samo v Rusiji in Franciji, marveč imajo jih tudi v Nemčiji in ondi ter v Nizozemski celo

krvno sorodstvo — a maščevanje nad Anglijo izvrši se na vse drugačen način — brez prelivanja drage človeške krvi in prav po intencijah svetnika v Vatikanu, česar duh živi vjasni politiki svete Rusije.

To maščevanje nad Anglijo se že bliža Indiji in Egiptu, kjer ima začasno Anglija še svoje vojaštvo. Na afganski meji stoji pa tudi že ogromna ruska pretilna vojska, pripravljena na odhod in ljudstva ob indo afganski meji in v Beludžistanu so zrela za ustanek. Podkralj Indije Kerzon se trudi, da kroti in miri stradajoče ter na kugi in raznih drugih bedah trpeče Inde, katerih je znatno število — 300 milijonov duš. Perzijskemu cesarstvu je Rusija storila dobroto posojila 22½ milijona rubljev in si osvaja za to perzijski zaliv: v Bender Abbasu že stoji prva ruska vojna ladja in na bližnjem otoku Ormuz je ustanovila Rusija z dovoljenjem Šahovem postajo za premog. Od padišaha osmanskih Turkov je dosegla Rusija koncesijo za gradnjo železnice, ki zadeva maloazijško pobrežje ob črnem morju in Armenijo, v dotiki s Perzijo in pred vsem zveze z mestom Carigrad — Trapecunt — Erzerum — Kars, potem Tiflis — Erivan — Tarviž. Črno morje postane za Rusijo drugo „kaspijsko jezero“ in zanimanje Rusije za vojaštvo in finance bolgarske je vsled tega samo ob sebi umevno. Po drugi strani stremini pa Nemčija preko Anatolije iz perzijskega zaliva Kuvejta čez Mezopotamijo, nadalje proti Sudanu, Abesiniji in Siriji. Vse to so sicer trgovinski interesi, v resnici pa visoko politični načrti, namenjeni zavirati razširjenje Anglike.

Velika Britanija (Anglija z Indijo itd.) je proti takemu objetu brez moči. Kajti ne manj nego 30 ruskih vojnih ladij se ženahaja v Velikem, atlanskem in sredozemskem morju in strahovite vojne baterije so pripravljene v Kronstadtu, Sebastopolu in Port Arturu, da razdrobe angleško vodno silo, ako bi se le ganila. Gospodje v Londonu seveda ne misljijo pustiti z lepa iz rok svoje oblasti. Ako pa se nadejajo, da po dovršitvi transvalskih zadev z uvedbe splošnega militarizma v svoji domovini zamorejo razplati svetovni požar, s katerem menijo uničiti opasne nasprotnike njihovih lačnih načrtov, tedaj se prav gotovo motijo. Kontinentalne oblasti ne bodo pustile Angliji časa, da se organizuje in Rusija zlasti bode storila konec angleškemu bahaštvu prej, kakor pa bi isto sprožilo proti Evropi svojo otrojeno ost.

živijo Dolinci v Tolminski okolici, nego revnejši Bolčani! Neki kmet je ob svojem času dejal: Vedno nam kujejo postave ti poslance; tako naj napravijo, da ne bodo smeli terjati takih visokih partov, kakor so sedaj! — Tudi dekle se bolje ozira po dobrih hišah, kjer ne bo toliko „trpljenja“; zna se, da mora imeti druge dobre lastnosti, če hoče priti uboga do bogate hiše. — Če sta pozneje taka 2 zakonska navzkriž, se pač primeri, da se gospodar s tem znosi nad ženo, da jej njen prejšnje siromaštvu očita. Morebiti tudi drugi ljudje v preprih kaj takega storé.

12. Ali si fantje pridržujejo pravo, da bi za dekleti njihove vasi ne hodili sosedni (drugi) fantje?

12. Tudi domači fantje ne smejo ponocavati, dokler se ne „anževajo“ — ne plačajo fantovščine. Potem še le sme fant noret, sem htel reči: ponocavati. Če tega ne plača, se mu baje ne godi dobro, če ga dobe zunaj. Domači fantje pa gledajo na to, da jim zunanj fantje ne hodijo v zelje. A da bi sé s koli bili, mi ni znano; pač pa položi takega v korito, da ga voda malo ohladi!

13. Ali se družijo navadno le ljudje jedne vasi v zakon mej sabaj? Ali se god

L I S T E K.

Pravni običaji ohranjeni v ljudstvu na Tolminskem

(in nekoliko na Bolškem).

6. Kako sodi ljudstvo o svojevoljnem prelomljenji besede? Ali ima ta, ki je besedo prelomil, dati kako nagrado drugi strani, ali kako odškodnino?

6. Če kdo odstopi s pravega vzroka, mu druga stranka nič ne reče; ako brez kaktega vzroka, mu zameri, in plačati ima stroške, če so bili uže zaradi tega napravljeni, posebno, če so uže bili oklici opravljeni.

7. Ali misli ljudstvo, da je treba k zakonu dovoljenja starišev? In če ti niso živi, kdo daja dovoljenje?

7. Dovoljenje od strani roditeljev je navadno neobhodno potrebno. Zgodi se včasi, a zelo redko, da stariši otroke „objubijo“ sami, brez njihove vednosti, ali vsaj brez popolnem zadovoljnega pritrjenja. Da bi otroci sklenili zakon brez dovoljenja starišev, se menda ne godi. V takem slučaju pa bi oče to hudo zameril in bi mu morda ne dal toliko dote. Če mladenič nima več

Anglo-burski dvoboj je že do sita pokazal angleško nezmožnost in že s tega pogleda je zmaga Rusije nad Anglijo že v naprej gotova stvar.

Anglija je hotela pograbit vseh pet kontinentov, a na njeni brutalni ošabnosti se utegne izvršiti to, kar kristjani smatramo za — božjo kazen, ki zadene vsako krivico.

Taka je povsem sedanja politična konstelacija na svetu. V koliko ima biti pri vsem tem prizadeta osrednja Evropa, v katerji životarimo avstrijski Slovani, o tem se ne da govoriti. Toda zanesti se smemo na ona mogočna zaščitnika miru in pravice, ki sedita na najodličnejih predstolih Evrope, zanesti se smemo na belega papeža Leona XIII. v zlatem Vatikanu in na — belega carja Nikolaja v silni Rusiji, katera sporazumno izvršujeva vvišeno misijo človeške prosvete.

Hudi so časi, v katerih živimo, časi, v katerih si še vedno drznejo na tesnih tleh naše ožje domovine prizadevati nam kruški krvic naši nizkotni politični sovražniki in to v očigled dejstvu, da bodo morali, siljeni po mogočnejih faktorjih, prej ali slej odstopiti od svojega sovražnega dela, — a tolažimo se s tem, da ne bode trajalo dolgo. Velika spasitelja na Jugu in Severu razložita verige, v katerih ječimo in morda še doživimo mi sedanji Slovenci zlatega trenotka, ko nas bode vencala svobodna mati Slovenija z vencem slave v plačilo naše vztrajnosti, v plačilo naše čiste — politične vesti.

Učiteljske zadeve.

(Dopis)

Razlogi, ki govore za izdatno izboljšanje učiteljskih plač:

1.) S tem, da se povrašajo plače za 100 gl, to vprašanje ne bo definitivno rešeno in učiteljstvo, kateremu s tem ne bo zadostno pomagano, bo za stalno zopet prosiло izboljšanja in to dotelej, da doseže vsaj primeroma zadostno plačo.

2.) Učiteljstvo je po vseh ostalih pokrajih že do sedaj bolje plačano, nego se namerava na Goriškem z novim izboljšanjem (Kranjsko in Štajersko: 500, 600, 700, 800; vrh tega so petletnine na Štajerskem po 100 gl, celo v Istri se računajo te po 15 /, a gotovo je, da se v prihodnjem zasedanju tudi še kaj sklene v prid učiteljstvu.

3.) Živila so po vseh drugih pokrajih, zlasti na Kranjskem in Štajerskem, cenejša nego pri nas.

4.) Vsled tega in vsled boljših plač se izseljuje učiteljstvo iz naše dežele v omenjene pokrajine in se bode še v večji meri izseljevalo, ako pride do prepričanja, da nima v domovini pričakovati boljše bodočnosti.

5.) Vsi drugi stanovi, tudi zadnji deželnini in državni službi, so bolje plačani, nego odgovitelji naroda. Ali ni to maleko čudno? Vedno in povsod se povdarda važnost učiteljskega standa in odgoja, a vendor se ž njim tako prezirljivo postopa? In koliko jih prestane učitelj na deželi od surovih staršev in otrok, tega ni mogoče pojmiti drugim, nego njim, ki so sami pili iz te čaše. V tr-

tudi, da je ženin od drugod, in nevesta tudi tako? In kaj sodi ljudstvo o tem?

Stariši ohranijo najraji otroke doma v svoji vasi, a dajo jih tudi drugam; vendor ne radi v zelo oddaljene vasi. — Včasi, pa prav redko sta oba „ptujca“ v vasi ženin in nevesta. Takim ide s početka hudo, ker nemata nič prijateljev, in jih s početka vasi smatrajo le kot ptujce.

14. Kake pogodbe se sklepajo o doti? Kako se pogajajo za doto je bilo uže zgoraj povedano. („Dota“ pravijo tudi „part“).

15. Kakšno doto dobí nevesta? Priča na lito pred svatbo ali po svatbi?

15. Nevesti dajo zraven denerja tudi kaj živine za doto, n. pr. jedno kravo, ovce itd. (A sedaj ni več toliko v navadi!) Taka žival se imenuje dotnica. Slišal sem da pri takih živini menda, ni sreče, da je tedaj bolje prodati jo. — Od materne strani dobí nevesta kaj perila, odeje, platna itd. — Zmerom napravijo tudi nevesti posebno omaro v katerji ima svoje reči — to se imenuje „bala“.

(Dalje pride.)

gih in mestih je vendor nekoliko na boljem, ker tam je omika nekoliko napredovala; zato pa

6.) ne gre zapostavljati učiteljev na deželi onim v mestu, ki so skoraj vsi v I. in II. plač. vrsti (po obstoječih dež. postavah). Vsakdo služi radi ugodniših razmer raje v mestu, nego na deželi in to celo v tem slučaju, ako bi imel manjšo plačo. To se vidi zlasti tedaj, kadar je kaka služba v mestu razpisana, prositeljev na ducate! pride celo tako daleč, da stanujejo družine nekaterih učiteljev v Gorici, dočim so učitelji sami na deželi in pri vsem tem ložje izhajajo, nego bi bili vsi skupaj na deželi in plačevali za svoje otroke, ki so po šolah, draga stanovanja. Kako pride do tega, da se določa učiteljem na deželi manjše dohodke, nego onim v mestu? Baš obratno bi moral biti, in pri vsem tem bi še vedno vsakdo raje služil v mestu, nego v kakih zapuščenih gorskih vasi, kjer je živ zakopan.

7. Učiteljstvo boleha in hira in to bas radi pomanjkanja tečne in dobre hrane, to lahko potrdig. e. kr. okr. zdravnik in e. k. okr. š. svet. Piscu teh vrst je g. okr. zdravnik tudi priporočil boljšo hrano in predpisal zdravila ali oboje je nemogoče, ker ni novacev. Ali se ne pravi to, ubijati nas?

8.) Nekateri so napčnega mnenja, da imajo učitelji na deželi postranske dohodke in da dobivajo darove. Kar se tiče postr. dohodkov, je to deloma res, ali takih je le malo število, veliko več je pa takih, ki nimajo niti novčica postranskih dohodkov. Sicer pa je delo v šoli in zunaj šole toliko, da je vsako postransko opravilo učitelja na škodo njemu samemu, šoli in deželi.

Kar se pa tiče darov, so minoli oni „zlati“ časi deloma zato, ker je ljudstvo samo ubog in mora še učitelj marsikov novčič žrtvovati za učila ubogim otrokom, deloma pa zato, ker vešinega in natančnega učitelja se sovraži, zlasti, ako mora ta in oni radi zanikarnosti plačati s. globo in gotovo mu niti v misel ne pride, da bi učitelju kaj daroval, k večemu kako psovko!

9.) Vsa naša glasila „liberalna“ in „klerikalna“ in „mešovita“, slovenska in italijanska, so se izjavila za izdatno izboljšanje učiteljskih plač in časniki izražajo javno mnenje, morda li ne?

10.) Akо je zmogla dežela vse drugo, gotovo ne pride na boben, ako položi na žrvenik narodne prosvete in omike še partisočakov v korist svojih trpinov — ljudskih učiteljev.

Učiteljske plače naj se urede po službenih letih!

Da se pride v okom krivicam, ki se gode učiteljem pri pomikanji v višje plačilne vrste, bilo bi želeti, da g. poslanci določijo plače po službenih letih, kar je n. pr. na Štajerskem kjer ima učitelj III. plač. vrste prvih 10 let plače 500 gld., drugih 10 let 600, tretjih 10 let 700 in zadnjih deset let 800 gld.

To je najpravičnejša uredba, ki ni nikomur v škodo. Zato prosimo tudi svoje g. poslance, da bi plače tudi pri nas tako uredili, da se enkrat za vselej odstrani ona grda protekcija, ki je vsemu učiteljstvu in šolstvu v škodo in sramoto. V pokojnino naj se všejejo tudi ona leta pred stalnim nameščenjem, ako je učitelj izpolnoval svoje dolžnosti, saj se baš prva leta človek največ trudi v šoli. G. poslanci naj bi blagohotno uvaževali ta dva nasvetata!

Dopisi.

Iz Vel. Žabelj. Gospod urednik! Vem, da se vam bo nekako čudno dozdevalo, prejeti dopis iz naše vasi, ali ravno sedaj, se mi zdi pripravno, nekoliko pojasniti stanje — „bralnega društva“.

Društvo steje namreč 24 udov, med katerimi so odborniki slediči: predsednik g. Andrej Palik, podpredsednik g. Fran Vertovec, tajnik g. učitelj Fran Vilhar, blagajničar g. Jožef Vertovec; odbornika: gg. Anton Vertovec, Alojzij Kosovel.

Društvo ima naročene sledče časopise: „Gorica“, „Edinost“, „Slovenec“, „Soča“, „Brivec“, „Kmetov“, in „Dom in Svet“. „Soča“, je pa sedaj začela hirati za — ušico in 1. marca se je zazibala v smrtno spanje....

Ali kaj menite g. urednik! da jej je zvonilo k zadnji uri? Kaj še! kadili smo jej z raznimi pripomočki in z željo — bodi ti zemljica lahka! Nobeden pa ni hotel zaostati, da jej izkaže zadnjo „čast“, da je vsa

bralnica bila prepapolnjena — z dišečo vonjavo. Vprašate pa me mogoče, čemu ta „čast“? Odgovor na to naj Vam bo v zadostilo, da samo v tem četrletju si je pridobila — tolike zasluge. In kako! 1. z narodno „naprednostjo“ — 2. s častenjem duhovnikov, — 3. s blažilom srca do vere in sploh do verskih reči, — 4. s pomočjo za kardinalov zavod, — in slednji s prikljivem vedenjem njenega urednika. — Vse to si je z vztrajnostjo svojega delovanja priborila v teku tega četrletja, za kar se ji sršno zahvalimo z dostavkom: le vztrajno tako naprej, narodna naprednost, s tem si pridobiš mnogo naročnikov — somišljenikov.

Klerikalec.

Iz trnovskega gozda. Politiki hočete biti v Gorici, a niti najbližnjih dogodkov ne veste!

Toliko se hudujete nad Dr. Tumom glede njegovih načrtov za ceste na Kanalskem, vi vsi mislite, da ni mogoče vse izvršiti, kar on obljubuje. A vi gospodje študirate, Dr. Tuma pa dela. Vi ne gledate! No, da ne boste preveč radovedni, povem Vam na skrivnem! (Da me ne ovadite!?)

Dr. Tuma namerava kupiti od gozdne direkcije v Gorici, oziroma od poljedelskega ministerstva, vse že opušcene ceste v trnovskem gozdzu in jih s pomočjo kompareta Gabrščeka prenesti na Kanalsko.

To je praktika, to je politika! Nič ne bo stalno, a ceste bodo tu!

Trnovski šaljivec.

Iz učiteljskih krogov. (Pomikanje v boljše plačilne vrste v goriškem okraju.) Čudne razmere vladajo v naši deželi — za učiteljstvo. Ni zadosti, da so na Goriškem najnižje plače sploh. Za par stotakov na leto se sklepa ugovor proti ministerski razsodbi na najvišje mesto. To kaže posebno ljubezen do učiteljstva, katero se žrtvuje za vzgojo in omiku mladine. Danes smo se namenili opozoriti na neko drugo krivico, ki se godi v goriškem okraju. To je zapostavljenje v pomikanju v boljše plačilne vrste.

Leto more biti kmalu, odkar je stopil v pokoj učitelj prve plačilne vrste, a še danes ni bil nikdo imenovan mesto njega v prvo vrsto! V tem času je naraslo število učiteljev z drugim izpitom tako, da bi moral priti vsaj dva v prvo vrsto, a kaki štirje v drugo vrsto.

Mesto da bi bil e. kr. pomnoženi okr. solski svet goriški skrbel, da se vrši postava ter postavlja v višjo vrsto toliko učiteljev, kolikor jih postava zahteva, sklepa famozne ugovore. To so razmere! Kakih šest učiteljev je zapostavljenih — kljubu jasnim določbam zakona. Kaj delata v okrajnem solskem svetu zastopnika (?) učiteljstva?

Naše mnenje je: Nepostavno sedita v zastopu in le naravno je, da puščata mirnega srca, da se gode nepostavnosti. Vedita, da pride dan obračuna! —

Domače in razne vesti.

Imenovanja. Davčni pristav g. Fran Vittori je imenovan davčnim oficijalom, davčni praktikant g. Ernest Andrejčič pa davčnim pristavom.

Poštnimi vežbeniki so imenovani: Aldo Antonaz, Adolf Jurissevich, Rudolf Petronio, Theodor Franzoni, Julij Nardin in Dominik Vallon za Trst.

Ustajenje. Pri prekrasnem pomladanskem vremenu se je prav slovesno in v najlepšem redu obhajalo v soboto popoldne ustajenje našega Izveličarja in sicer ob 5. uri v stolni cerkvi, ob 6. uri v cerkvi pri sv. Ignaciju, ob 7. zvečer na Placuti, a ob 8. uri zvečer pa pri oo. kapucinih. Ljudstva iz mesta in okolice je bilo vse polno. V stolni cerkvi in na Placuti je povzdigovala slovesnost mestna godba, na Travniku in pri oo. kapucinih pa vojaška godba. Posebno lepa je bila slovesnost pri oo. kapucinih. Procesija se vije namreč še precej daleč okoli po razsvitljenih ulicah, kar napravi na človeka v večernem času nek poseben vtis. Na rojak g. Mukue je tudi letos priredil na senenem trgu iz umetnih ognjev lepo zvezdo, kar je močno poveličalo slovesnost.

V nedeljo na vse zgodaj pa so obhajali vstajenje na Kostanjevici in pa pri sv. Roku.

Romanje v Rim. Kdor se vdeleži tega romanja, pa misli poleg Rima obiskati Neapolj in Pompej, ta naj to takoj naznani dotedncem odboru. Denar za voznilo naj se pa posilja odboru, da bode ta pred odhodom priskrbel lahko vožne liste; osebno se pa lahko vplača v Gorici pri odboru vsak dan od 10—12 predpoludne in od 1—3 po poludne.

Goriška ljudska posojilnica. Leta 1883. so ustanovili goriški rodoljubi ljudske posojilnico. Njih glavni namen je bil ta, da bi našemu ljudstvu priskrbeli v denarnih zadregah hitro in ceno denarno pomoč ter bi tako marsikoga rešili iz kremljev vaških in mestnih oderuhov. Brezplačno in brez uradnikov so opravljali ti požrtovalni rodoljubi mnogo let vsa posojilnična opravila; denarni promet je bil v pričetku sicer majhen, a čisti dobiček je bil primeroma veliko večji nego v zadnjih letih. Tako je bilo n. pr. 1885. leta 1598 gld. prometa in 281 gld. čistega dohodka, 1898. leta pa je bilo 124745 gld. prometa, a le 7221 gld. čistega dohodka. Visokost prometa je večkrat le pesek v oči!

Na tej reklami bi narodno-moralični podlagi razvijala se je posojilnica do leta 1897., v katerem je prevzel njen vodstvo dr. Tuma. S tem možem nastalo že v naši posojilnici neko novo stremljenje, katero lahko imenujemo kapitalistično, oziroma židovsko strugo. Pozabljen je prvotni namen goriške posojilnice, geslo nove struje se glasi. Čim več denarni zavod nese, tem boljši je. Oglejmo si posojilnično obrestno mero natančneje. Da bi se pokrili prvi ustanovni stroški in da bi rezervni zalog narastel, bi do 1. 1895. obrestna mera na menjice po 6% z 1% provizije, na intabulacijo pa se je posojalo po 6%. Ko je bil rezervni zalog že precej narastel, znižala se je l. 1895. za časa ravnateljstva g. dr. Nik. Tonkija provizija na 5%, posojila na intabulacijo pa na 5½%. Sklepalno se je takrat tudi, da se kmalu provizija popolnoma odpravi.

Ko je leta 1897. prevzel predsedništvo goriške posojilnice g. dr. Tuma, pokazala so se takoj znamenja nove struje. Provizija pri menjicah se ni odpravila, temveč vpeljala so se še nove pristojbine, kakor prisobjina za informacijska pisma, za vinkulacijo, za obveščenje ob dovolitvi posojila itd.

Le intabulacijski in notarski stroški so se znižali, ker opravlja nekteri intabul in notarska opravila posojilnični uradnik. Ta olajšava pa je postala brez pomembne, odkar se dajajo posojila skoraj izključno na menjice. Denarna pomoč je torej dražja, in g. Gab. morda ne pretirava preveč, če trdi v „Soči“, da bi dobil pri židu denar ceneje kakor v gor. posojilnici. Gledé deležnine opažamo tendenco, da bi se obresti kolikor mogoče zvišale. Te obresti so bile do leta po 5%; letos pa je ukazal predsednik dr. Tuma obračuniti deležnino po 6% od vplačanih deležev, če prav dobro vé, da sme po pravilih „goriške ljudske posojilnice“ deležnino določiti edino le občni zbor. Kdo ima od tega dobiček? Edino le kapitalisti, ki imajo v deležih velike svote naložene.

Vsled te nove struje se tudi skuša premeniti ljudsko posojilnico v denaren zavod, v katerem bi imelo malo število bogatinov neomejeno oblast. V tem oziru omenjam, da se je lani skušalo dolžnikom posojilnici znižati delež na 1 goldinar, ob enem pa jim tudi vzeti pravico glasovati na občnih zborih in s tem onemogočiti jim vsako ingerenco na ta zavod. Nameravala se je tudi premembra pravil, vsled katerih bi imel posamezni društvenik na občnem zboru več kot 10 glasov.

Kaj bi bila posledica tega? Nekoliko bogatinov bi na občnih zborih lahko razpolagalo z večino glasov, iz ljudske posojilnice postala bi nekaka lj

zopet edino ledenarni zavod, katerega ne sme nihče zlorabiti za svoje strankarske politično-zasebne namene.

Javni shod „Trgovsko-obrtnega društva“ v Solkanu je včeraj, kakor se nam ravnokar poroča, korenito pogorel. — Dr. Tuma in Gabršček sta pričakovala gostov — a ni jih hotelo biti od nikoder. Je pač smola!

Javna prošnja do gg. poslanec. Iz učiteljskih krogov nam pišejo: Splošno se odobruje sklep slovenskih deželnih naših gospodov poslanec, da so opustili neplodno abstinenco. Med prvimi je učiteljstvo, katero že težko pričakuje zaželenega z boljšanjem na enavadno nizkih plač.

Postava upošteva učitelja po njegovih studijah in po važnosti poklica med uradnike. Plače pa so tako nizke, da niso jednakne onim najnižjim uradnikom, ki so boljše od naših.

Zdaj se je torej približal čas, ko se bode reševalo vprašanje o zboljšanju naših plač. Kakšno pa bode to zboljšanje? Ako obvelja to, kar poročajo razni listi, da se plače zvišajo za borih 100 gld. na leto, ostanemo še vedno po plači med služabništvo, ter zaostanemo dateč za najnižjimi državnimi in deželnimi uradniki.

To bi ne bilo prav in pravično! Po tolikem odlaganju tega vprašanja naj bi se isto vsaj zdaj primerno rešilo, da ne bode naša dežela zopet med najzadnjimi. Breme, katero bi prizadejalo ugodno rešenje tega vprašanja, bi ne bilo pretežko, ako dobri deželi deželni šolski zalog, državni prispevek in davščino na žganje.

Gospodje poslanci! Sklenite postavo, ki bo kolikor toliko zadovoljila zapostavljenu učiteljstvo, katero bode obrestosno povrnili deželi paboljšek s tem, da se bode s toliko večjo vnemo posvetilo težavnemu delovanju v šoli in zunaj nje za blagor naroda. Kar storite za učiteljstvo, to storite za deželni blagor!

Tat v cerkvi na Kostanjevici pri Gorici. — Pravili so nam, da se piše Povšter da je doma nekje na Kranjskem blizu Zagorja. Bil je pred kakimi petimi ali šestimi leti cerkovnik na Kostanjevici. Vedel se je lepo in pošteno in radi so ga imeli. Ali moral je v vojak. Ko je pa odslužil, bil je nekoliko po svetu, zdaj tu zdaj tam. Bil je v Rimu, na Dunaju itd. No, in velikočno nedeljo dne 15. t. m. prišel je pa spet jedenkrat na Kostanjevico pri Gorici ali v največjem „incognito“. O poludne je zaprl po starci navadi sedanji cerkovnik na Kostanjevici cerkev. Ozrl se je in pogledal poprej vseokolo po cerkviali videlni nobenega več. Kje si mogel misliti, da se je pa vendar le jeden skril in to baš nekdanji cerkovnik Povše, kojemu so dobro znani vsi kotički v cerkvi. In bilo je pa le tako. Povša se je namreč skril in ko se je nahajala samostanska družina pri obedu — šel je v sakristijo in odnesel od tam blizu 300 gld. Po obedu pride cerkovnik v cerkev skozi vrata, ki peljejo iz samostana. Pa kako se začudi, ko zagleda v cerkev že mnogo ljudi ter glavna uhodna vrata — odprta. Popraša jih, kako da so prišli v cerkev, kdo da jim je vrata odprla? No, na to so mu povedali, da je odprl vrata nekdo od znotraj, šel mimo njih mirnih korakov iz cerkve in dol proti mestu. Cerkovnik se na to vstraši, gre koj v sakristijo pogledati na mesto kjer je bil shranjen denar in tam se prepriča, da se je zgodiло to, kar smo omenili zgoraj. Po opisovanju in ker se je nekaterim celo zdelo, da so spoznali v odhajočem iz cerkve nekdanjega cerkovnika, je letel sum na Povšeta in policija ga je včeraj tudi že dobila v svoje pesti, ter ga spravila v hlad. Dobili so pri njem še 215 goldinarjev.

Položitev temeljnega kamna za novo cerkev v Št. Andrežu se ne vrši danes, kakor smo zadnjič omenjali, marveč se je ista radi nepričakovanih ovir — morala preložiti za četrtek ob 10. uri predpoldne.

Del. izobražev. društvo v Boveu priredi na belo nedeljo v prostorih gosp. Domic. Huberja zabavno-poučen shod, na katerem nastopita iz prijaznosti tudi gosp. Anton Breclj, medicinec in delavski organizator v Gradcu in č. g. Ciril Metod Vuga, kapelan v Kobaridu. Prečitala in obrazložila se bodo še enkrat tudi društvena pravila, vspremjali se bodo novi udje in odrajobovala vpisnina od onih udov, ki se hočejo zavarovati za slučaj bolezni. Mej odmori in po končanem dnevnem redu bo udarjal društveni tamb. zbor.

Podpisani odbor vabi vljudno na obilo vdeležbo zlasti občinstvo iz vasi bovškega okraja, ker se bo razpravljalo na shodu tudi o otvoritvi podružničnih bralnih sob v okraju.

Shod za posvetovanje o streljanju proti toči. V „Kmetovalcu“ pozivlje g. Fr. Gombač, potovni učitelj za vinogradstvo na Kranjskem, na shod, ki se bode vršili dne 29. t. m. ali drugo nedeljo po Veliki Noči v Krškem. Na ta shod so vabljeni vignogradniki iz Kranjske, Štajerske in Primorja. Na shodu se bode namreč preskušalo raznih vrst možnarjev in naprav za stre-

ljanje proti toči, da se spozna, katera teh naprav je najboljša. Posvetovali se bodo vinogradarji v šolskem poslopu, strelni poskuski se bodo pa vršili na prostem v nalači prirejenem strelšču. Kdor se želi udeležiti tega shoda, naj se priglasi g. Fr. Gombaču deželnemu vinarskemu potovalnemu učitelju za Kranjsko v Ljubljani.

Družba železniška zveza s Trstom. Uradni list „Wiener Abendpost“ piše: V železniškem ministerstvu delajo z največjo vnemo, da bi dokončali one načrte, o katerih govori vladin predlog glede novih državnih železnic. Za progo Gorica-Trst bo ogled takoj razpisan in vtegnil bi se izvršiti začetka maja. Za progo Jesenice-Gorica so načrti istotako dovolj izgotovljeni, da se komisionalni obhod lehko izvrši takoj z nastopom ugodnega letnega časa. Delo pri velikih tunelih bo pričelo najprej.

Naš avstrijski državni zbor. — Glasom dunajskih poročil, utegne se sniti državni zbor v prvih dneh meseca maja. Do 2. majnika bodo zaključeni vsi deželní zbori, izvzemši morda nižjeavstrijski. Zasedanje v zbornici se prične morda že pred 5. majem, ker se 12. snide delegaciji, v dneh od 5. do 12. ne bo nobenih zboričnih sej. V tem času bodo na delu le pododeksi, ki se bodo pečali z upraševanjem sprave glede jezikovnega vprašanja pri državnih uradih. Po delegacijah se še le prične s pravim zborničnim delom. Ker pride na dnevní red zlasti nebroj gospodarskih točk, hoče vlada, da je parlament tako dolgo skupaj, dokler to želi večina zbornice.

Nadalje alni tečaji za rokodelce na Dunaju. Na Dunaju obstoje nadaljevalni tečaji za rokodelce in sicer za mizarje, kovače, krojače in čevljarje. Na teh tečajih je ustanovljenih več prostih mest, do katerih imajo pravico rokodelci iz vseh kronovin naše državne polovice. Takih mest je namreč za mizarje 15, a za druga zgorej navedena rokodelstva pa po 12. Ako bi kateri izmed naših rokodelcev reflektiral na kako takih mest, obrne naj se do tukajšnje trgovsko-obrtnice zbornice, kjer se lahko preprica natančnje o pogojih glede v sprejema v te nadaljevalne tečaje.

Prešernova slavnost v Rusiji. Dokaz, da pozna malo našo Slovenijo tudi že velika matuška Rusija, je bila sijajna Prešernova slavnost, ki so o priredili dne 17. marca petrograjski literarni in drugi odlični krogi v proslavo stoletnega rojstnega dne slovenskega pesnika Prešernera v dvorani „Slavjanskega blagovoriteljnega Občestva“ v Petrogradu. Na slavnost so prišli mnogi v Petrogradu navzoči drugi Slovani, Srbi, Hrvati, Slovenci itd. Predsednik srbskega akad. društva, Momčilo Iuškovič, je pozdravil goste v navdušenem govoru o značaju slovesnosti. General Komarov, urednik lista „Svet“ je govoril slovenski vzajemnosti, predsednik ruskega društva „Slavjanska Beseda“, Ilinski, je citjal nekaj Prešernovih pesmi v ruskem prevodu, med drugimi pregrinljivo „Nezakonsko mater“. Govorili so tudi Čeh Ponta, tajnik češkega podpornega društva, Srb Piščalič, Rusi Vasiljevič, Sojencicki, Sojatkovski ter še Srb Spasevič in naposled Slovenec Šmitek, ki je govoril slovenski, zahvalivši se slavilcem na simpatijah slovenskemu prvaku poezije.

Na slavnosti se je pelo in govorilo v vseh slovenskih jezikih in vendar so se razumeli tako, kakor bi bili vsi enega jezika, kar stavi na laž one nemške obrekovalce, ki govore, da se Slovani moramo posluževati nemškega jezika, ako se hočemo razumeti mej seboj.

Prešernova slavnost v Petrogradu pa nam je veselo znamenje, da duh slovenske vzajemnosti že živi širok slovenskega sveta in da ne umrje več nikdar.

Družba sv. Cirila in Metoda zopet trka, Slovenci, na Vaša vrata Zmraj nové šole; zmraj več učnih močij — to stane! V Tržiči smo odprli ravnokar velevažni vrtec — in kako že lepo prospeva! Na Štajerskem, ob najnevarnejši postojanki za nas narod — na Muti — pa o bližajoči se Velikinoči kanimo otvoriti družbino šolo. — Brezvzborno prihodnji mesec pride v posest novih srebrnih peterokron. Prva vsacega premožnejega Slovencev bodi naše družbe last. Pričnite, Slovenci — prosimo Vas — agitacijo za nas s parolo: „Prvo peterokrono družbi sv. Cirila in Metoda!“

Slov. društvo v Mariboru. Dne 5. aprila je „Slov. društvo v Mariboru“ sklenilo naslednje resolucije:

1. Slovensko društvo v Mariboru, kot politično društvo za celi Spodnji Štajarski, polnoma odobrava abstinenco slovenskih deželnih poslanec, ki v Gradcu niso drugač doživel nego preziranja in žaljenja, ter izjavila, da bi bila nadaljnja navzočnost naših poslanec v Gradcu ne samo brezuspešna, ampak tudi zoper čast slovenskega naroda.

2. Slovensko društvo v Mariboru pozivlja slovenske deželne poslance, da naj nastopijo sedaj kot voditelji slovenskega ljudstva v borbi za upravno samostalnost Spodnjega Štajarskega, za razdelitev deželnega šolskega sveta, izločitev Spodnjega Štajarske izpod grškega nadodsidišča ter ustanovitev nadodsidišča v Ljubljani za slovenske pokra-

jine, za razdelitev kmetijske družbe in ustanovitev narodnih kurij v deželnem zboru.

3. Slovensko društvo v Mariboru odločno obsoja gonjo štajarskih Nemcov proti imenovanju slovenskega deželnega šolskega nadzornika za spodnještajarske ljudske šole ter začetka maja. Za progo Jesenice-Gorica so načrti istotako dovolj izgotovljeni, da se komisionalni obhod lehko izvrši takoj z nastopom ugodnega letnega časa. Delo pri velikih tunelih bo pričelo najprej.

4. Slovensko društvo v Mariboru se izreka za splošno in neposredno volilno pravico, ker le na ta način pridejo slovenski narodi v Avstriji do moči, primerne nujnovemu številu. — Yse te resolucije so se vzprejele enoglasno in nepopisnim navdušenjem.

Podružnica berolinskega nemškega Sprachverein-a se je osnovala tudi v Celovcu. Na videz ima to društvo namen „čistiti“ nemški jezik — v istini mu je pravi namen pa germanizacija. Kumoval je pri tej ustanovitvi tudi Saalfeld iz Berolina. Nemškim listom se zdi to popolnoma umestno in naravno. Kaj pa, ko bi mi Slovani načrivali kako slično slovensko društvo in bi prišel k ustanovitvi kak profesor iz Moskve, ali bi bilo tu krika in vika?!

Angležki čudodelni balzami in angleški čudodelno mazilo, ti dve neprispodobni domači sredstvi, kateri bi morali imeti v vsaki družini, kakor tudi vse druge posebne izdelke „Lekarne k angelju varuhu A. Thierriy-a v Pregradu“, so njih dobri glas vsestransko opravičile ter se toplo priporočajo. (Glej oglas).

Aktuvalna drama. V nekem pariškem predmestnem gledališču igrajo dramo „Burii“. Prvo dejanje kaže ljudski shod Burov, kateremu se je sporocil ultimativ. Drugo dejanje se vrši na bojišču. Angleški generali so nesložni in Buri napadelo in zasede neprispodobljeno angleško vojsko, jo pobijejo ter zapojo zahvalno himno. Tretje dejanje kaže tragičen konec junaškega desetletnega burskega dečka. 4. dejanje predstavlja konec angleške moči v Južni Afriki. Marsal Roberts je premagal in ujet; predsednik Krüger naznani zbranim Burom, da sta burski republiki prosti in neodvisni. Ta drama ima vselej velikanski uspeh. Ljudje se jokajo, smejejo, totevate, da je podobno gledališče panju čebel.

Kuščar v želodcu. Francoskemu listu „Petit Journal“ je nekdo iz Carhaixa pisal, da se ondri pripetil sledi neverjetni slučaj:

Delavec Coent se je več mesecev čutil slab, posebno želodec mu nij je bil popolnoma v redu, ker je vsako jedrilo iz sebe in je vsled tega sila oslabel. Te dni pa, ko se mu je to zopet ponovilo, je začutil, kakor bi se mu nekaj iz želodca vzdignilo in vergel je na tlak živega huščarja. Coent niti sam ne ve, kako je žival vanj prišla, a najbrže jo je še mlado z vodo popil in se je potem v njegovem želodcu hranila. Coent niti se pri vsem tem ozdravel, ker mu želodec vsled gnusobe nesprejemljive jedi, zato mislijo zdravnik, da se bode moral pustiti operirati, to se pravi izprati mu morajo v želodci ono mesto, na katerem je do zdaj ležal kuščar.

Proti tujim zdravnikom v Italiji. je dovršil ministrski predsednik Peloux zakonski načrt ter ga predložil komorji. Glavno je v tem načrtu novega zakona to, da bodo smeli izvrševati svojo zdravniško praksu v Italiji le tisti inozemski zdravniki ter kirurgi, kateri so bili poklicani v deželu za posebne slučaje, ali pa če so stalno v službi pri kaki osebi ali rodbini in tudi taki, kateri imajo diplomo tujega vsečilišča ter prakticirajo v koloniji tujcev, seveda le iz držav, v katerih dobiti italijanski zdravnik isto pravico. Zakon je motiviran s tem, da večina vseh držav ne dopušča tujih zdravnikov, ter da se italijanski zdravniki s pravico pritožujejo zaradi prevelike konkurenčne inozemskih zdravnikov. Parlamentarna komisija je sprejela ta zakonski načrt, naperjen proti inozemskim zdravnikom v Italiji. Seveda se je izrekla tudi v začetku prihodnjega meseca za načrt.

Zlato na Filipinih. „Prince of Manila“ poroča o uspehih ameriškega strokovnjaka I. O'Brien-a, ki jih je imel na raziskovanju filipinskih otokov za mineralskimi zakladi. O'Brien se je prepričal, da je na filipinskih otokih izredno veliko zlata poselbno v pokrajini Cagayan na največjemu filipinskem otoku Luzon. O'Brien ki je dobil celo v vojni s Spanijo od ustaškega vodje Aguinalda dovoljenje za preiskovanje zemlja v notranjem Filipin, pravi, da je poselbno severni del otoka Luzon zelo bogat na zlatu, pa tudi na bakru in premogu. Zlasti mnogo zlata je v rekah otoka, katerega so mnogo prinesli seboj tudi ameriški vojaki in sicer v malih in večjih kepicah, kaže se, da utegnje Filipine prinesi Ameriki še lepega dobička.

Poplave. Iz Ogerskega javljajo, da je reka Repča narastla tako mogočno, da je pri Kapušvaru izšla iz korita ter preti z poplavom in grozo, ker bode vsled deročih voda pokončana vsa zimska setev.

Umor gimnazijskoga ravnatelja. Prof. dr. Alton in njegova nečakinja sta

bila 4. m. v Roveredu na Tirolskem umorjena. Zločinec je neznan. Menda se je kdo nad ravnateljem maščeval. Dr. Alton je bil 1. 1885. privaten docent na dunajski univerzi in pred nekako dvema letoma profesor na Piaristovski gimnaziji na Dunaju.

Mitijonarka — morilka. V San Remu so zaprli milijonarko Ambrozo, obvdovljeno Bertolo iz Astija, ker je obdolžena, da je s svojim soprogom umorila dva otroka, katera je imela s prvim možem Bertolom, da je dobila za njim vso dedičino.

* **27. in 28. otroka** je dobila žena kmeta Andreja Zsake v Kresnji v Bihaškem komitatatu. Kmetica se je omorila, ko je bila starca 16 let in ima danes šele 36 let. Vse 28 je zdravih in krepkih. Tudi mati je čila in zdrava. Zsake je v čisto rumunskem okraju edini Madjar. Karlovič „Svetlo“ pa poroča: To plodovito Madjarko je nadkritila Hrvatica gospa T. R., soprga trgovca v Ogulinu, ki je povila te dni svoje trideseto dežete. Živi ji še 11 otrok.

* **223.500 poštnih uradov.** Glasom statističnega izkaza međunarodnega poštne urade v Bernu v Švici, se nahaja na celem svetu 223.500 poštne uradov. Iz tega izkaza je pa zlasti razvidna čudna slučajnost, da se nahaja veliko število poštne uradov enakega krajevnega imena. Uprav čudovito je, kolikorat se ponavljajo ta razna krajevna imena na zemljevidu. Največ je krajevnih imen, ki so označena po kakem svetniku, število takih poštne postaj znaša 6.000 na celem svetu. Največ imen je označenih po svetem Antonu, Bernardu, Miklavžu, Petru, Pavlu, Boštjanu, Vincenciju, sveti Ani in sveti Klari. Od teh krajevnih imen je na zemljevidu najmanj 20 — 30. Imena evropskih mest se prav mnogokrat ponavljajo v Ameriki.

Angležka civilizacija. V angležki so govorili o tem, da uničujejo Buri rudnike angleških podjetij. Uničili so velik premagokop pri Ladysmithu in zdaj pokon

Zahvala.

Vsem občinjem in drugim znancem in prijateljem, ki so našo mater

FRANČIŠKO,

dne 14. t. m. spremili k večnemu počitku in s tem olajšali naši družini britko žalost bodi iskrena zahvala. Posebno še zahvaljam prečastito duhovščino, preč. g. dekanu in domačega dušnega pastirja, ki je ranjko v bolezni tolažil.

V Škrbini, dne 15. aprila 1900.

Družina Pipan.

Zahvala.

Blagorodni gospod Adolf Moser, tovarnar v Gorici, je blagovolil tukajšnjim ubožcem podariti znesek 200 kron v razdelitev dne 8. aprila t. l., za kar se mu podpisano v imenu tukajšnjih ubožev najtoplejše zahvaljuje.

Županstvo v Ajdovščini,

dne 13. aprila 1900.

Zupan:
Anton Lokar.

„Narodna tiskarna“

v GORICI,

ulica Vetturini štev. 9.

je preskrbljena s povsem novimi črkami, okraski in finim papirjem. Izdeluje vsa dela v najkrajšem času po tako nizkih cenah, da se ne boji konkurence.

Tiska brošure, diplome, trgovske račune, pisma in zavitke s firmo, cene, vabila na karton in papir, posetnice razne velikosti in oblike z zavitki, zaročnice in poročnice v elegantnih ter osmrtnice v vseh oblikah.

„Narodna tiskarna“ tiska

„GORICO“, ki izhaja dvakrat na teden ter stane na leto 8 kron, pol leta 4 krone.

„NAROD“, ki izhaja vsako drugo soboto ter velja celoletno 1 krona in 60 vinarjev, polletno pa 80 vinarjev.

Rojaki! Spominjajte se o vsaki priliki „Solskega doma“.

Češka čokolada

in

češki kakao

so najboljši.

V Gorici je prodajajo: Koča & Kutin, G. Furlani, P. Glessig, St. Paulin, Dom. Pardon. Zastopnik: G. Barazzetti.

Peneći bomboni.

Najfinje orijentalske slaslice. — Fondants in čokoladne bonbone pripravljena v češki tovarni orientalnih sladčic in čokolade A. Maršner.

Praga, Kral. Vinohrady, Češko.

Prva kranjska tovarna testenin

Žnidrišič & Valenčič

v Ilirske Bistrici

pripravlja svoje izborne testenine kot makarone, fideline, vrvice in različne vloge za na juho velespoštovanemu občinstvu.

Prvi sijajni vspeh najnih izdelkov je ta, da se ni v našem okraju v treh letih toliko testenin zavžilo, kot najnih v tem času kar jih izdelujeva. — Velespoštovana gospodinja! Sezite po tej jedi, katero pri nas s slastjo še oni zavživajo, ki dosedaj o testeninah še slišati niso hoteli. Najine testenine vdobe se v vseh boljših prodajalnicah jestvin; povsem zanesljivo najine pa so le one, ki se prodajo v zavojih po 1/2 kg. z najino firmo.

Trgovcem pošiljava cenik zastonj in franko.

Agricel,

patentovan v Avstro-Ogrski in Italiji, je mehko kaljiko milo raztoplivo v mrzli vodi, je najuspešnejše sredstvo za zatirjanje in uničevanje vseh trtnih mrčesov in ušij, vseh žuželk na sadnih in drugih drevesih, zelenjadi in cvetličnah. Navodilo za rabo „Agricela“ posilja franko.

Tovarna mila F. Fenderl & C. o.
TRST. - Via Limitanea št. 1 - TRST.
Zastop in zalogi na Goriskem:
pri g. Frideriku Primas v Gorici, Travnik
16 (v dvorišču) in na Opčinah pri gosp.
Frideriku Cumar.

„Der Süden“,

Organ für die politischen, culturellen und wirtschaftlichen Interessen der Kroaten und Slovenen.

Edini v nemškem jeziku na Dunaju izhajajoči tednik za hrvaške in slovenske koristi. — Celotna naročnina 8 kron, pol leta 4 krone. Uredništvo in upravljanje: Dunaj, I, Plankengasse 4.

Razglednic in voščil

zalogo nad tisoč vrst,

komad od 4 drobniča (vinarje) navzgor, 100 komadov pa od 3 krone navzgor in

molitvene knjige,

komad od 24 drobničev do 7 kron ima v Semeniški ulici št. 10 in se priporoča odjemnikom najljudneje

G. Likar.

Andrej Čermel

na Kornu št. 10,
pripravlja slavnemu občinstvu v mestu in na deželi svojo trgovino kolonialnega blaga, kakor petrolej, kavo vseh vrst, riž, olje, sladkor itd. Na razpolago ima tudi domačo slanino: špek, salame in to na drobno in na debelo.

Cena zmerna, postrežba točna.

Za bolehne na pljučah, v vratu in goltancu
in nadušljive ljudi!

Kdor se hoče za vselej znebiti pljučnih in goltančnih se toliko trdrovanj bolezni, potem nadane, če je se tako zastrela v navidezno neozdravljenja, naj piše A. Wolffsky-jev čaj zoper kročne, pijuene in vratne bolezni. Na tisoči zahvalnic zajamčuje veliko zdravilno moč omenjenega čaja. Zavoj za dva dne stane 75 kr. Krijice zastonj. — Pristen samo pri A. Wolffsky-ju v Berolini 37, Weissenburgerstrasse 79.

Anton Fon,

klobučar in gostilničar,

Semeniška ulica št. 6,

ima bogato zalogo raznovrstnih

klobukov

ter toči v svoji krčmi

pristna domača vina

in postrežje tudi z jako ukusnimi
jedili.

Tovarna pohištva

FRANC PAVŠIČ,

Gorica, Šempeterska cesta št. 9,

izdeluje najzanesljivejše in najtrajnejše izdelano pohištvo po zmerni, pošteni, dela povsem vredni ceni.

Posebno priporoča opravo za

spalne in jedilne sobe za salone in pisarne.

Kupuje orehova debla, prodaja orehove obkladke (remeše) itd. itd. itd.

Ugodni plačilni pogoji!

Vsaka naročba se izvrši v najkrajšem času.

Anton Pečenko

Vitna ulica 8 — GORICA — Via Giardino 8

pripravlja

pristna bela in
črna vina iz vi-
pavskih, furlan-
skih, briskih,
dalmatinskih in
isterskih vino-
gradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnični na vse kraje avstro-ogrskih monarhij v sodih o 56 litrov naprej. Na zahtevo posilja tudi uzorec.

Cene zmerne. Postrežba poštena.

Odlikovana tovarna

1894.

1894.

1894.

vsakovrstnega pohištva.

Ivan Doljak, Solkan pri Gorici

v lastni hiši. — Lastne žage. — Ustanovljena 1. 1891.

Zaloga

vsakovrstnega pohištva, kompletnih spalnic, jedilnic in sprejemnic, od najnavadnejšega do najfinješega sloga; vsakovrstnih slik, zrcal, okvirjev in stolcev, kakor tudi vseh tapetarskih izdelkov. — Zaloga vsakovrstnih desk iz mehkega in trdega lesa; velika zbirka obkladkov (remeša) in strugarskih izdelkov, kakor tudi vseh k mizarski, strugarski in tapetarski stroki spadajočih potrebščin.

Blago se razpošilja na vse kraje prosto železniška postaja goriška.

Jamči se za točno postrežbo. — Brez konkurence!

Da se zabrani
vsaka prevara,
imam sedaj to
postavno vpi-
zano znamko.

Edino pristni BALZAM

(Tinctura balsamica)

se dobiva na debelo in na drobno in postavno dovoljeni in pri kupčinskem sodišči vpisani

tvornici balzama lekarnika A. THIERRY

v Pregradi pri Rogatcu.

Pristen samo s to pri trgovinskem sodišču vpisano zeleno varstveno znamko.

Vsa oprava mojega balzama je pod postavnim varstvom za uzorce.

Najstarejše, preskušeno, najcenejše in najrecnejše glavno ljudsko sredstvo za vse prse in plučne bolezni, za kaščlj, hrklj, želodčni krč, če jed ne diši, proti slabemu okusu, zaperjeni sipi, riganju, zgagi, napenjanju, zaprosti itd. d.

Kjer ni zaloge, naj se naroči neposredno pod naslovom: **Tvornica balzama lekarnika A. Thierry v Pregradi pri Rogatcu.**

Poštne proste z zaboljem na vse avstro-ogrskie pošte stane:

12 malih ali 6 velikih steklenic . . . 4 kron,

60 malih ali 30 velikih steklenic . . . 13 kron.

V Bosnu in Hercegovino 60 vin. več.

Proti kvariteljem in posnemovalcem kakor tudi prodajalcem takih panarejanj postopam na podlagi zakona za varstvo znamk pravnim potom.

Edino pristno mazilo iz vrtnic.

(Balzam-mazilo ex rosa centifolia.)

Vzbuja sedaj največjo pozornost. — Ima veliko antiseptično vrednost.

— Deluje tako uspešno proti unetju. — Napravi uspeh ali vsaj poboljša in olajša bol pri še tako zastreljenih boleznih, poškodovanjih in ranah.

Manje kot dva lončka se ne razpošilja in sicer izključno le proti predplačilu ali povzetju. S poštino, spremico, zavojem i. t. d. staneta

2 lončka 3 krone 40 vinarjev.

Svarim pred kupovanjem brezuprewnih ponarejanj in prosim dobro paziti, da je na vsakem lončku vrgana gornja varstvena znamka z tvrdko

„Lekarna k angelju varuhu A. Thierry-ja v Pregradi“. Vsak lonček mora biti zaviten v navod o porabi z to varstveno znamko. Proti kvariteljem in posnemovalcem, kakor tudi prodajalcem ponarejenega mojega, edino pristnega mazila iz vrtnic postopam pravnim potom.

Kjer ni zaloge, naj se naroči neposredno pod naslovom: Lekarna k angelju varuhu in tvornica balzama A. Thierry-ja v Pregradi pri Rogatcu.

Razpošilja se izključno le proti predplačilu ali povzetju zneska.